

เอกสาร และวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในส่วนที่เป็นเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแยกเป็นหัวข้อ
ได้ดังนี้

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (School Public Relations)

 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

 ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

 หลักการประชาสัมพันธ์

 หลักการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

 กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

 กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

 เครื่องมือและสื่อในการประชาสัมพันธ์

 วิธีการและกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

 องค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (School Public Relations)

 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

 การประชาสัมพันธ์ เป็นการปฏิบัติภารกิจทุกวิถีทางอย่างมีแผนการขององค์การ
สถาบัน ต่อประชาชนหรือกลุ่มชน เพื่อให้กลุ่มชนนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราว
ข่าวสารต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การและสถาบัน
ซึ่งนักวิชาการได้ เสนอความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้หลายทัศนะ ดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาธร (2526 : 315) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) หมายถึง การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง กลุ่มบุคคลใด กลุ่มบุคคลหนึ่งกับประชาชนซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องรับใช้หรือให้บริการ

Harlow (อ้างถึงใน Dunn, 1986 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ ภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างและธำรงรักษาสายงานการติดต่อสื่อสารร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจ (Understanding) การยอมรับ (Acceptance) และความร่วมมือ (Cooperation) ระหว่างองค์การกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

วิจิตร อวาทกุล (2534 : 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง ความพยายามของสถาบันที่จะแสวงหาความสัมพันธ์ ความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชน ตลอดจนการธำรงไว้ซึ่งทัศนคติที่ดีของประชาชนต่อสถาบันให้คงอยู่ต่อไป เพื่อให้ประชาชนยอมรับสนับสนุน ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามกระบวนการ นโยบาย วัตถุประสงค์ และความเคลื่อนไหวของสถาบันหรือหน่วยงานนั้นๆ

Cutlip และ Center (1978 : 4) ได้ให้คำจำกัดความในเรื่องเดียวกันนี้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นความพยายามที่มีการวางแผน ในอันที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชน โดยให้ยอมรับการดำเนินงานธุรกิจของสถาบัน และเป็นการสื่อสารสองทาง

Marston (1979 : 3) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สถานการณ์ การกระทำหรือคำพูด ที่สามารถชักจูงใจให้ประชาชนเห็นด้วยหรือร่วมมือในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และอีกความหมายหนึ่งได้แก่ การประชาสัมพันธ์นั้นเป็นการสื่อสารที่โน้มน้าวใจ โดยมีการวางแผน เพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อกลุ่มประชาชนที่สำคัญ

ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

โรงเรียนถือว่าเป็นองค์การหรือสถาบันหนึ่งของสังคม ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานตามภารกิจของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการสร้างความสัมพันธ์ สำหรับความหมายรวมของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีนักวิชาการ ได้ให้ทัศนะไว้หลายประการ ดังนี้

ภิญโญ สาธร (2526 : 315) ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (School Public Relations) เป็นกระบวนการไม่ตรีสัมพันธ์สองทาง (a two-way process) คือ โรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ บรรดาความคิดเห็นต่างๆ ความสัมพันธ์กับประชาชนที่เกี่ยวข้อง

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 215) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (School Public Relations) หมายถึง การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อให้เกิดการประสานงาน และความร่วมมือที่ดีในการบริหารโรงเรียน

อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว (2533 : 17) ได้สรุปถึงความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่า เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่อยู่ภายในโรงเรียนกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ หรือกับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา รวมทั้งองค์การหรือบุคคลภายนอก ที่มีความสัมพันธ์กับโรงเรียน โดยดำเนินงานอย่างมีแผนต่อ เนื่องกับกระบวนการไม่ตรีสัมพันธ์สองทาง

และในเรื่องเดียวกันนี้ ชม ภูมิภาค (2526 : 272) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่าเป็นกระบวนการที่จะสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ในการทำงานแบบมิตรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการกระทำที่ช่วยให้ชุมชนได้ทราบถึงโครงการต่างๆ ของโรงเรียน

กล่าวโดยสรุปว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียน กับกลุ่มบุคลากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน ให้บรรลุผลสำเร็จตามความต้องการในภารกิจที่รับผิดชอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจระหว่างองค์การ สถาบันกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยต้องวางอยู่บนรากฐาน ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ และมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่องนี้นักวิชาการด้านการ ประชาสัมพันธ์ ได้เสนอแนวคิดไว้หลายประการดังต่อไปนี้

เสวี วงษ์มณฑา (2532 : 443) ได้กล่าวว่า หลักการประชาสัมพันธ์มี หลักใหญ่ๆ ที่สำคัญ ซึ่งองค์การสถาบันจะต้องกระทำอยู่ 3 ประการ คือ

1. การบอกกล่าว หรือชี้แจงเผยแพร่ให้ทราบ คือ การบอกกล่าวชี้แจง ให้ประชาชนทราบถึง นโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และผลงานหรือ กิจกรรมต่างๆ ตลอดจนข่าวคราวความเคลื่อนไหวขององค์การสถาบัน ให้ประชาชน ที่เกี่ยวข้องได้ทราบและรู้เห็นถึงสิ่งดังกล่าว

2. การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด เป็นการกระทำที่ป้องกันมิให้ กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน บังเกิดความเข้าใจผิดในตัวสถาบันได้ หรือ เมื่อ มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับองค์การสถาบันเกิดขึ้นในกลุ่มประชาชนแล้ว ก็ต้องรีบ ดำเนินแก้ไขโดยด่วนอย่างเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์ มิฉะนั้นอาจเป็นผลเสีย หายกระเทบกระเทือนต่อสถาบันได้

3. การสำรวจประชามติ องค์การสถาบันจะดำเนินการประชาสัมพันธ์ ได้อย่างดี มีประสิทธิภาพจะต้องรู้ซึ่งถึงความรู้สึกนึกคิดของประชาชนหรือที่เรียกว่า ประชามติ (public opinion) จะต้องทราบว่าประชาชนต้องการอะไร ไม่ต้องการอะไร ชอบหรือไม่ชอบสิ่งไหน ตลอดจนท่าทีต่างๆ ที่ประชาชนมีต่อองค์การสถาบัน เพื่อองค์การสถาบันจะสามารถตอบสนองสิ่งต่างๆ ให้สอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของประชาชน

ส่วนอุทัย หิรัญโต (2520 : 20) ได้เสนอแนวคิดว่า หลักการโดยทั่วไป ของการประชาสัมพันธ์ จะต้องประกอบด้วย

1. การกระทำทุกอย่างเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์การกับทุกคนที่องค์การจะต้องติดต่อทั้งภายในและภายนอกองค์การ
2. สร้างภาพพจน์ขององค์การ ให้ประชาชนเกิดมโนภาพที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเชื่อถือไว้วางใจ
3. ค้นหาและทำลายที่มาของความเข้าใจผิดทั้งปวงที่ประชาชนมีต่อองค์การ
4. ขยายเขตอิทธิพลขององค์การให้แผ่กว้าง ด้วยวิธีการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารการโฆษณาทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยอาศัยสื่อต่างๆ และการพัฒนาตัวเอง

ประชุม โปธิกุล (2534 : 119) ได้กล่าวถึง หลักการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า

1. ต้องมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่
2. ต้องรู้จักใจของกลุ่มต่างๆ ความรู้ในทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาจะช่วยให้ได้มาก
3. ต้องรู้นโยบายของรัฐบาล
4. ต้องรู้เทคนิคของเครื่องมือสื่อสัมพันธ์ต่างๆ คือ ปาฐกถา หนังสือพิมพ์ เอกสาร วิทยุกระจายเสียง ฯลฯ คือ ต้องทราบว่าเครื่องมือสื่อสัมพันธ์เหล่านั้นแต่ละอย่างมีประโยชน์อะไร อย่างไรดีเหมาะแก่งานใด
5. ต้องยึดหลักความจริงและความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลัก
6. ต้องปฏิบัติงานโดยติดต่อกันและโดยสม่ำเสมอจึงจะจริงจังคน
7. ต้องเปิดเผย ไม่มีเงื่อนงำ
8. งานประชาสัมพันธ์ รวมทั้งบุคคล อุปกณ์ประชาสัมพันธ์จะต้องมีคุณภาพสูง
9. การประชาสัมพันธ์ ต้องมุ่งให้เข้าถึงผู้มีอิทธิพลในสังคมประการแรก และโดยผ่านผู้มีอิทธิพลในสังคมไปถึงประชาชนทั่วไป
10. การประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชาสัมพันธ์กับต่างประเทศ ต้องใช้ควบคู่ไปกับการทูต

หลักการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้ เกิดความร่วมมือร่วมใจระหว่างโรงเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องนั้นนักวิชาการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้เสนอแนวคิดไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้

- ภิญโญ สาธร (2526 : 216) กล่าวไว้ว่าในการดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ คือ
1. ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ และความตรงไปตรงมา
 2. การติดต่อทุกชนิดให้เป็นไปในทางบวก คือ ไม่มุ่งการปฏิเสธ ข้าวเป็นหลักแต่มุ่งสร้างข่าวดีเป็นประจำ
 3. ดำเนินงานต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา และตลอดปี โดยไม่หยุดยั้ง
 4. พยายามสร้างความเข้าใจ ให้เกิดขึ้นโดยทั่วไป ไม่จำกัดวง เฉพาะกลุ่มนี้กลุ่มนั้น เพราะถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชนดำเนินงานโดย ประชาชนและเพื่อประโยชน์ของประชาชน
 5. ตั้งตัวพร้อมอยู่เสมอที่จะรับฟังความคิดเห็นและรับข้อเสนอแนะ ของประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือสนใจกิจการของโรงเรียน มาพิจารณา ปฏิบัติตามสมควร
 6. ใช้วิธีง่ายๆ เป็นกันเองกับประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ คือ ไม่มีการถือเอาถือเอาหรือถือยศ ถือศักดิ์กับผู้ใด บรรดา เรื่องราวที่เสนอต่อประชาชนก็เป็นอย่างง่ายๆ ไม่มีพิธีรีตอง

ส่วนเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 216) ได้เสนอแนวคิดว่าการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรถือเป็นหน้าที่หลักของครูทุกคนในโรงเรียนต้องร่วมรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมอบหมายให้บุคคลใดบุคคล หนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งรับหน้าที่จัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนแล้วก็ตาม

2. การประชาสัมพันธ์นั้น ต้องเป็นไปเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. โรงเรียนต้องรู้จักเลือกสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

4. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นงานที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษาและทุกๆ ปี

5. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนถือว่าเป็นกระบวนการสองทาง (Two-way process) ดังนั้นโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนต้องรับฟังด้วยความเป็นธรรม และบริสุทธิ์ใจ

6. โรงเรียนควรรจัดให้มีการประเมินผลกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ที่ได้จัดขึ้นในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงวิธีการดำเนินงานด้านนี้ต่อไป

พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 356) ได้สรุปไว้ว่าหลักใหญ่ๆ ในการประชาสัมพันธ์ก็คือ โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร มีอะไรที่โรงเรียนต้องการให้ชุมชน ได้ทราบ และจะมีวิธีการให้ทราบได้อย่างไร

สรุปได้ว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ต้องยึดหลักเดียวกันกับหลักการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ในขณะเดียวกัน การประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรมีหลักในการปฏิบัติดังนี้ คือ ต้องรู้นโยบายของโรงเรียน รู้จักบุคคล กลุ่มบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสภาพทางสังคมและจิตใจ การดำเนินการประชาสัมพันธ์จะต้องมุ่งประโยชน์โดยส่วนรวม โดยใช้สื่ออุปกรณ์ เครื่องมือและวิธีการที่ง่ายต่อการเข้าใจอยู่บนพื้นฐานของความจริงใจ ซื่อสัตย์เปิดเผยและมีมนุษยสัมพันธ์ อีกทั้งต้องรับฟังความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน รวมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอีกด้วย

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

อุทัย หิรัญโต (2520 : 15) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ไว้ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อสร้างความนิยม (Good will) คือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มชน โดยการแสดงให้ประชาชนเห็นคุณงามความดี การเผยแพร่ให้รู้ การชี้แจงให้เข้าใจ อันจะเป็นทางให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสและเกิดความผูกพันทางใจ กิจกรรมการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความนิยม จึงต้องมุ่งมันไปในสิ่งที่ประชาชนพึงพอใจ

2. เพื่อป้องกันชื่อเสียงมิให้เสื่อมเสีย (Reputation) วัตถุประสงค์ในข้อนี้ คือ การพัฒนาปรับปรุงตนเอง แก้ไขพฤติกรรม ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจหรือไม่สะดวกเกี่ยวกับบริการที่ให้แก่ประชาชน ความไม่สะดวกต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะทำให้ประชาชนเข้าใจผิด หรือมองไปในแง่ร้าย แล้วจะนำไปวิพากษ์วิจารณ์จนทำให้เสียชื่อเสียง

3. เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเรียกร้องความร่วมมือ

ในเรื่องนี้ วิรัช ลภวิรัตนกุล (2534 : 151) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานในสถาบันต่างๆ ไว้ดังนี้

1. เพื่ออธิบายถึง นโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และประเภทของการดำเนินงานธุรกิจของหน่วยงานนั้นๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

2. เพื่ออธิบายให้ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการ (management) ได้ทราบถึงทัศนคติ ประชามติ หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน

3. เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าและค้นหาจุดบกพร่องต่างๆ เพื่อป้องกันปัญหายุ่งยากต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

4. เพื่อให้ประชาชนยอมรับ

5. เพื่อทำหน้าที่ขจัดปัญหายุ่งยากต่างๆ ภายในหน่วยงาน

6. เพื่อแนะนำฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เพื่อความเจริญก้าวหน้าและชื่อเสียงที่ดีของหน่วยงาน

ตามแนวคิดของ วิจิตร อวระกุล (2534 : 48) ได้กล่าวถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อแนะนำสถาบัน หน่วยงาน ฯลฯ รวมทั้งชื่อเสียง เกียรติคุณ ประโยชน์ให้ประชาชนรู้จักสนใจและการเข้าถึงประชาชน
2. เพื่อสร้างภาพพจน์
3. เพื่อสร้างความเชื่อถือ
4. เพื่อให้เกิดการยอมรับ สนับสนุน ขจัดความเข้าใจผิดต่อต้านขัดแย้ง เกิดช่องว่างของข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในเกียรติยศ ชื่อเสียง
5. เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันทางการค้า ชื่อเสียง คุณงามความดี คุณภาพ ประสิทธิภาพ
6. เพื่อเป็นการสร้างสรรค์ความสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือกับประชาชน สังคมและหน่วยงาน เพื่อเรียกร้องการสนับสนุนร่วมมือกับชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง
7. เพื่อป้องกันแก้ไขความเข้าใจผิด ในเรื่องต่างๆ ของหน่วยงาน
8. เพื่อเสริมสร้างชื่อเสียง เกียรติคุณ คุณงามความดี ภาพพจน์ สร้างเคหะป้องกัน ความเสียหายด้านต่างๆ ที่จะมากระทบต่อหน่วยงาน
9. เพื่อดำเนินการธำรงรักษาความสัมพันธ์อันดี ที่ได้สร้างหรือมีอยู่ของสถาบัน หน่วยงาน ไม่ให้เสื่อมสลาย โดยการติดต่อสื่อสารด้วยสื่อต่างๆ
10. เพื่อเพิ่มอิทธิพลในการชักจูงและความคิดของกลุ่มชนให้เลื่อมใสศรัทธา เพื่อการสนับสนุนหน่วยงาน งานของสถาบัน

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีและความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนกับบุคคล และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน สนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการ ในเรื่องจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาธร (2526 : 315) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มี 6 ประการ ได้แก่

1. เสนอรายงานให้ประชาชนทราบถึงกิจการต่างๆ ของโรงเรียน
2. สร้างความเชื่อมั่น ความมั่นใจ และความนิยม ที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน
3. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการเกี่ยวกับการศึกษาต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งในด้านการเงิน วัสดุ แรงงานและกำลังใจ
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนจะต้องให้ความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วม ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. ส่งเสริมให้ครูกับผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนนักเรียนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือร่วมใจกันทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน
6. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนหรือท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ให้เกิดขึ้น โดยมีโรงเรียนเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษาและศูนย์วัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ

7. ประเมินความต้องการของผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีโอกาสสนองความต้องการอันแท้จริงของ ประชาชนได้จริงๆ

8. แก้วไข บัดเป่า คลีคลาย บรรดาข้อข้องใจและสิ่งที่ทำให้ ประชาชนเข้าใจโรงเรียนผิดๆ ช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี มีความเข้าใจ และเห็นใจโรงเรียน มองครูและนักเรียนด้วยความเชื่อถือ และนิยมยกย่อง

วิจิตร อวาทกุล (2534 : 265) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่า

1. เพื่อให้นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง เข้าใจระเบียบ เหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องมีกฎ ระเบียบ ให้รู้ให้เข้าใจ เพื่อให้เกิดความ ร่วมมือในการปฏิบัติ

2. เป็นการรายงานให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน ได้ ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

3. เป็นการสร้างชื่อเสียง เกียรติคุณ ความเชื่อถือ เลื่อมใส ความนิยม มั่นใจในโรงเรียน ให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วไป

4. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ เป็นหน้าที่ในฐานะประชาชนคนหนึ่ง ใน ท้องถิ่นที่จะต้องให้ความร่วมมือ ความสนใจ เข้ามามีส่วนดูแล ช่วยจัดการศึกษาของ โรงเรียน

5. เชิญชวนและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้ เข้ามามีส่วน ช่วยเหลือ เกื้อกูลโรงเรียนในเรื่องของการศึกษา อาจเป็นการช่วยเหลือด้วยกำลัง กาย จิตใจ วัสดุ แรงงาน ตลอดจนเงินตรา

6. ส่งเสริมให้ครูกับนักเรียน และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด กัน เพื่อช่วยแก้ปัญหาการศึกษาของเด็ก ครู โรงเรียนและบ้าน

7. เพื่อให้โรงเรียนดำเนินนโยบายเปิดประตู (Open Door Policy) โดยเป็นศูนย์กลางการบริการประชาชน ทางด้านการศึกษา วัฒนธรรม และบริการ

8. เพื่อให้โรงเรียนได้มีโอกาสสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนนั้นได้อย่างแท้จริง

9. ช่วยแก้ไข้ปัญหา บัคเปาความขัดแย้งบรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่างๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ประชาชนมีต่อโรงเรียนให้ลึ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม มีความเชื่อถือและนิยมยกย่อง

10. เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นทั่วไปอย่างไม่จำกัด โดยถือว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน เพื่อชุมชน บริหารโดยผู้ที่อยู่ในชุมชนนั้น

11. เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสนอแนะเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้เป็นไปตามแนวความคิดความต้องการของสังคม ท้องถิ่น ชุมชนุมชน มิใช่เพียงแต่เป็นไปตามความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น

ในเรื่องนี้ เอกชัย กี่สุพพันธ์ (2527 : 215) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. เพื่อเป็นการแถลงหรือแจ้งข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ประชาชนทราบ
3. ส่ง เสริมหรือชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องการจัดการศึกษา
4. เพื่อขจัดปัญหาความไม่เข้าใจ ความขัดแย้งต่างๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนมีต่อโรงเรียนให้หมดลึ้นไป
5. เพื่อสร้างความสำนึกให้เกิดขึ้นในหมู่้่นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และชุมชนควรรีให้ความสนใจการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วย
6. เพื่อสร้างความเชื่อถือ ความชอบ และความมั่นใจในโรงเรียนให้ เกิดในหมู่้่นักเรียน

ส่วนพันธ ันนาคินทร์ (2529 : 300) ได้กล่าวว้าวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ต้องมีไว้เพื่อกระทำในสิ่งต่อไปนี้

1. แดลงข่าวสารข้อเท็จจริง (Information) ต่างๆ ที่ผู้ปกครองต้องการทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนที่ได้ส่งลูกหลานมาเข้าเรียน

2. หาความร่วมมือจากชุมชน ทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนดีขึ้น และ ดังนั้นย่อมจะสามารถขจัดความเห็นขัดแย้งระหว่างนโยบายของโรงเรียนกับความเชื่อถือ หรือความรู้สึกนึกคิด ของผู้ปกครองในชุมชนนั้นๆ ได้

3. ป้องกันความเข้าใจผิด และป้องกันการถูกโจมตี หรือวิพากษ์วิจารณ์อย่างไม่มีธรรมจากบุคคลที่ไม่เป็นมิตรต่อโรงเรียนหรือต่อตัวบุคคลในโรงเรียน โดยเฉพาะตัวครูใหญ่เอง

4. เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเห็นคุณค่าในการศึกษา และพยายามที่จะเรียนต่อไป ในเมื่อทราบจุดหมาย วิชาที่มีสอนในโรงเรียนตลอดจนแนวทางที่จะประกอบอาชีพหรือจะเรียนต่อในเมื่อจบออกจากโรงเรียนนั้นๆ ไปแล้ว

5. ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น เพราะได้รับทราบข่าวคราวความเป็นไป และความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรายงานกิจการต่างๆ ของโรงเรียน ให้บุคคลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้ทราบ ช่วยสร้างศรัทธา และมีส่วนช่วยสนับสนุนให้บุคคลต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือโรงเรียน สร้างความสัมพันธ์ ความใกล้ชิด ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงาน และการอยู่ร่วมกัน ช่วยป้องกัน แก้ไข ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ อันเกิดจากความไม่เข้าใจ หรือความเข้าใจผิดระหว่างโรงเรียนกับบุคคลต่างๆ และชุมชน ตลอดทั้งช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานสัมพันธ์ของบุคคลทุกฝ่าย

กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เป็นการลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ของการประชาสัมพันธ์ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละขั้นตอนเป็นกระบวนการสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป ที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาและตลอดไป เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับประชาชนและเสถียรภาพความมั่นคงยั่งยืนของสถาบัน องค์การ หน่วยงาน ซึ่งนักวิชาการได้ให้แนวทางไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประจวบ อินฮ็อค (2532 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการประชาสัมพันธ์ (Public Relations Process) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การค้นคว้าหาข้อมูล (Fact-Finding)
2. การวางแผนงาน (Planning)
3. การสื่อสาร (Communication)
4. การติดตามประเมินผล (Evaluation)

ประชุม โพธิกุล (2533 : 14) ได้แบ่งกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัย-การรับฟัง (Research-Listening) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ โดยมีจุดมุ่งหมาย ที่จะทำการสำรวจตรวจสอบถึงสภาพปัจจุบันของสถาบันว่าเป็นเช่นไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรหรือไม่ เพื่อที่จะนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. การวางแผนการตัดสินใจ (Planning-Decision Making) เป็นขั้นตอนที่จะศึกษาจากสภาพปัจจุบันที่พบในข้อ 1 นั้น ควรจะมีการวางแผนการสื่อสารเช่นไร ควรมีกลยุทธ์ หรือกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อเสริมสร้างรักษา และแก้ไขภาพพจน์นั้น

3. การสื่อสาร (Communication) คือ ขั้นตอนลงมือปฏิบัติโดยจะใช้เครื่องมือหรือสื่อเพื่อการสื่อสาร เลือกเนื้อหาสาระเพื่อใช้ในการสื่อสารที่เหมาะสม กำหนดประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น ฯลฯ ตามแผนการที่กำหนดไว้ในข้อ 2

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายเพื่อตรวจสอบว่าจากแผนที่ได้กำหนดไว้ และได้ปฏิบัติการสื่อสารไปแล้วนั้น ได้ผลออกมาอย่างไร มีอะไรดีและควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ตลอดจนควรมีการดำเนินงานต่อไปในอนาคตเช่นไรด้วย

กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 32) ได้กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน และได้สรุปเป็นแนวทางไว้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิจัย-การรับฟัง (Research-Listening) เป็นขั้นของการสำรวจค้นคว้าและวิจัย เพื่อค้นหาค้นหาปัญหาต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง การวิจัยการประชาสัมพันธ์อาจทำได้ตั้งแต่วิธีง่ายๆ ไปจนถึงวิธีที่ยุ่งยากซับซ้อน และจะทำให้เรารู้และเข้าใจปัญหาต่างๆ ทั้งยังทำให้ทราบความคิดเห็น ทำที่และความรู้สึก ตลอดจนข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับประชาชนอีกด้วย ควรมีการเก็บข้อมูลให้กว้างขวางและมากพอ โดยมี การสำรวจอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น เพื่อให้ทราบความคิดเห็น ทำที่ ความรู้สึก ตลอดจนปัญหา และข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชนและผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน จึงต้องจัดให้มีสิ่งต่อไปนี้

1.1 จัดให้มีการตรวจ วิเคราะห์ ติดตามข่าว พฤติกรรมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางการศึกษาทั้งจากสื่อมวลชน หรือมวลชนโดยตรง

1.2 จัดให้มีการรวบรวมภาพข่าวจากสื่อมวลชน ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและมีการรวบรวมภาพกิจกรรมของทางโรงเรียนเป็นประจำ

1.3 จัดให้มีกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็นจากครู-อาจารย์ นักเรียน และประชาชนไว้ในที่ที่เหมาะสม

1.4 จัดให้มีการพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ระหว่างครู-อาจารย์ และผู้ปกครองเป็นครั้งคราว

1.5 จัดให้มีการออกเยี่ยมบ้านผู้ปกครองนักเรียนตาม
ควรแก่กรณี เพื่อให้ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนกับ
ผู้ปกครอง

1.6 จัดให้มีการออกแบบสำรวจความคิดเห็น เกี่ยวกับการ
จัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อทราบความต้องการและปัญหาต่างๆ ตามความคิดเห็น
ของผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นตอนการวางแผน-การตัดสินใจ (Planning-Decision Making) ขั้นนี้เป็นขั้นกำหนดวิธีการปฏิบัติ จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน
เพื่อให้งานของทุกฝ่ายประสานสอดคล้องกัน มุ่งสู่จุดหมายที่ต้องการ ต้องอาศัยข้อมูล
ที่ได้มาจากการวิจัยในขั้นแรก การวางแผนมีหลักสำคัญที่นิยมปฏิบัติกันดังนี้

- 2.1 การกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์
- 2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประชาสัมพันธ์
- 2.3 การกำหนดกลุ่มประชาชน เป้าหมายที่จะประชาสัมพันธ์
- 2.4 การกำหนดหัวข้อที่จะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 2.5 การกำหนดจังหวะเวลาในการประชาสัมพันธ์
- 2.6 การเตรียมสถานที่ให้บริการประชาสัมพันธ์
- 2.7 การจัดระบบการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
- 2.8 การจัดระบบการให้บริการประชาสัมพันธ์
- 2.9 การจัดทำแบบฟอร์มการประชาสัมพันธ์
- 2.10 การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในงานประชาสัมพันธ์
- 2.11 การจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบอุปกรณ์ในการให้บริการ
- 2.12 มีการกำหนดวิธีการประชาสัมพันธ์ไว้อย่างชัดเจน
- 2.13 มีการกำหนดงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์
- 2.14 มีการกำหนดสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์
- 2.15 มีการจัดทำแผนการปฏิบัติการประชาสัมพันธ์และปฏิทิน

การปฏิบัติงานไว้ชัดเจน

2.16 มีการกำหนดพื้นที่ในการประชาสัมพันธ์

3. ขั้นตอนการติดต่อสื่อสาร-การปฏิบัติ (Communication-Action)

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนการติดต่อเผยแพร่ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่างๆ ให้ดำเนินไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ การติดต่อเผยแพร่ ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญในหลักการติดต่อสื่อสาร ทั้งศิลปะและเทคนิคต่างๆ ในการจูงใจโน้มน้าวจิตใจ และหลักมนุษยสัมพันธ์ประกอบกันไป และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนที่ 2 โรงเรียนจึงควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 3.1 จัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และมีทะเบียนคุมสื่อประเภทต่างๆ อย่างเป็นปัจจุบัน
- 3.2 จัดทำวารสาร เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้และผลงานของโรงเรียน
- 3.3 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสถานีวิทยุและโทรทัศน์ ตามควรแก่กรณี
- 3.4 จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อประเภทต่างๆ ตามความเหมาะสมผ่านกลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3.5 จัดให้มีงานนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน แล้วเชิญผู้ปกครอง ประชาชนโดยทั่วไปให้เข้ามาชม และมีส่วนร่วมในการชมกิจกรรมต่างๆ ตามสมควร
- 3.6 ส่งเสริมให้มีการรวบรวมและเขียนบทความเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ และส่งเสริมให้มีการส่งภาพหรือข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษา เผยแพร่ทางสื่อมวลชน ตามควรแก่กรณี
- 3.7 จัดให้มีการประกาศเผยแพร่และเชิญชวนเคลื่อนที่เป็นครั้งคราว ตามควรแก่ลักษณะท้องถิ่นและหัวข้อ เรื่องที่จะประชาสัมพันธ์
- 3.8 จัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ตามลักษณะงาน ณ จุดศูนย์รวมชุมชน
- 3.9 จัดทำสารนิเทศภาพข่าวและภาพกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

- 3.10 จัดให้มีศูนย์รวมข่าวทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- 3.11 จัดให้มีโครงการเลี้ยงตามสายเพื่อแจ้งข่าวสารความรู้ต่าง ๆ แก่ครู-อาจารย์ คณาจารย์ และนักเรียน
- 3.12 จัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนเป็นครั้งคราวตามควรแก่กรณี
- 3.13 จัดให้มีโครงการเยี่ยมโรงเรียนโดยเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียน ทั้งใน เรื่องการจัดการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน
- 3.14 จัดให้มีการประชุมประชาสัมพันธ์ โดยมีนักเรียนเป็นสมาชิก เพื่อจะได้ช่วยดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอีกทางหนึ่ง
- 3.15 จัดทำสื่อโสตทัศนศึกษา ได้แก่ สไลด์ วิดีโอ หรือแผ่นใส บรรยายสรุปประกอบคำบรรยาย แนะนำโรงเรียนในโอกาสที่มีผู้มาเยี่ยมชมโรงเรียน
- 3.16 จัดให้มีหลักฐานการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ และมีการพัฒนาดูแลรักษา เครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
4. ขั้นตอนประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนการประเมินผลเป็นการสำรวจตรวจสอบการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อศึกษาว่า มีความพร้อม ความก้าวหน้า มีปัญหาอุปสรรค และมีผลงานมากน้อยเพียงใด และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อให้การประเมินผลการประชาสัมพันธ์ได้ผลดี จึงควรแบ่งการประเมินผลออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
- 4.1 การประเมินผลก่อนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องต่างๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำวิธีการนั้นๆ ไปปฏิบัติจริง การประเมินผลในขั้นนี้เป็นการประเมินผลความพร้อมในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เช่น ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
- 4.2 การประเมินผลขณะปฏิบัติงาน เป็นการประเมินผลเพื่อทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน และสำรวจ ตรวจสอบว่าสามารถปฏิบัติงานได้ตามวิธีการที่กำหนดไว้ตามแผนหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง

4.3 การประเมินผลภายหลังการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบผลสำเร็จของงาน และนำผลที่ได้รับเสนอแนะในการวางแผนครั้งต่อไปว่ามีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขบ้าง

จากหลักการประเมินผลตามข้อ 4.1-4.3 โรงเรียนต้องจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีต่างๆ เช่น อาจเป็นการออกแบบสอบถาม การรายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมประจำเดือน ประจำภาคเรียนหรือประจำปีการศึกษา นอกจากนี้ยังอาจใช้วิธีสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ในโอกาสที่โรงเรียนเชิญประชุมหรือเชิญร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นว่าบุคคลต่างๆ ได้ให้ความร่วมมือมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือและสื่อในการประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์และความมุ่งหมายในการประชาสัมพันธ์ คือ การเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีต่อประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อสร้างความนิยมศรัทธาต่อหน่วยงาน ฉะนั้นในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ย่อมต้องอาศัยสื่อ ซึ่งหมายถึง พาหนะหรือช่องทางในการนำสารไปถึงผู้รับ โดยจะต้องมีการวางแผนในการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ต้องเรียนรู้สื่อแต่ละชนิด ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ บางครั้งอาจจะต้องใช้สื่อหลายประเภทผสมผสานกัน ซึ่งนักวิชาการได้ให้ทัศนะไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2527 : 29) ได้กล่าวถึงสื่อและกิจกรรมที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

ก. สื่อและกิจกรรมภายใน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. สิ่งพิมพ์ เช่น จดหมายเวียน นิตยสารภายใน บัญชีประกาศ รายงานประจำปี โปสเตอร์ หนังสือคู่มือ เอกสารต่างๆ ฯลฯ
2. การบรรยาย เช่น ประชุม สัมมนา ปาฐกถา ฝึกอบรม ฯลฯ
3. กิจกรรม เช่น การสังสรรค์ กีฬา ท่องเที่ยว ทัศนศึกษา นิทรรศการ สาธิต ฯลฯ
4. อุปกรณ์โสตทัศนฯ เช่น ฉายภาพยนตร์ สไลด์ โทรทัศน์ เครื่องเสียง ฯลฯ

ข. สื่อและกิจกรรมภายนอก แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. สื่อมวลชนและสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ รายงานประจำปี ฯลฯ
2. การบรรยาย เช่น ประชุม สัมมนา สัมภาษณ์ ปาฐกถา ฯลฯ
3. กิจกรรมและการกุศล เช่น บริจาค การช่วยเหลือ สาธารณะประโยชน์ นิทรรศการ สาธิต ฯลฯ
4. อุปกรณ์โสตทัศนฯ เช่น ฉายภาพยนตร์ สาธิต ฯลฯ

เสวี วงษ์มณฑา (2532 : 563) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ คือ สิ่งที่ได้สร้างขึ้นมา หรือได้เลือกมาใช้ในงานประชาสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำข่าวสารจากสถาบันไปสู่กลุ่มประชาชนเป้าหมาย จำแนกได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. สื่อบุคคล ได้แก่ การสนทนา การอภิปราย การบรรยาย การประชุม การสัมมนา และการฝึกอบรม และการพูดในที่ชุมชน
2. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์
3. กิจกรรม ได้แก่ การจัดวันหรือสัปดาห์พิเศษ การให้ความอุปถัมภ์หรือช่วยเหลือสนับสนุน การจัดประกวด การให้รางวัลพิเศษ การเปิดให้เยี่ยมชมหน่วยงาน และการจัดงานฉลอง
4. เอกสารและสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ หนังสือ วารสาร จดหมาย แผ่นพิมพ์และเอกสารเย็บเล่ม หรือจุลสาร และแผ่นประกาศหรือโปสเตอร์
5. สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือและวิธีการ
6. การโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การสนับสนุนสื่อมวลชน การบริการสังคม และสาธารณะประโยชน์ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือของหน่วยงาน การอุปถัมภ์ กิจกรรมต่างๆ ขององค์การ สมาคมและหน่วยงานอื่น

ในเรื่องเดียวกัน วัฒนา พุทราวงูรานนท์ (2537 : 242) ได้กล่าวว่า เครื่องมือหรือสื่อ เพื่อนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์นั้น นอกจากคำพูด การประชุม พบปะกัน สิ่งพิมพ์ต่างๆ ภาพโฆษณา ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ การจัดแสดงในวาระพิเศษ ฯลฯ แล้วยังต้องเลือกใช้สื่อหรือโสตทัศนูปกรณ์อย่างอื่นเข้ามาช่วยส่งเสริมให้งานประชาสัมพันธ์ได้รับผลยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ สื่อประเภทวัสดุ (Audio-Visual) เช่น กระจกานินิเทศ แผนที่ แผนภูมิ ฯลฯ สื่อประเภทเครื่องมือ (Audio-Visual Equipments) เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ และสื่อประเภทกิจกรรม (Activities) เช่น นิทรรศการ การแสดงบทบาท การสาธิต ฯลฯ

สุนิต ยมาภัย (2526 อ้างถึงใน วาสนา จันทร์สว่าง, 2533 : 70) ได้แบ่งสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. สื่อธรรมชาติ ได้แก่ บรรยากาศที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งมีอยู่เองโดยธรรมชาติ
2. สื่อมนุษย์หรือสื่อบุคคล ได้แก่ คนนำสาร นักเล่านิทาน โฆษก
3. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร แผ่นปลิว แผ่นพับ ใบประกาศ หรือแจ้งความ ฯลฯ
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ โทรศัพท์ เครื่องบันทึกเสียง
5. สื่อระคน ได้แก่ สื่อที่ทำหน้าที่นำสารได้แต่ไม่อาจจัดเข้าประเภททั้ง 4 ข้างต้น เช่น ป้ายโฆษณาตามสถานที่สาธารณะ หนังสือพิมพ์เก่าแก่ง รวมทั้งสื่อพื้นบ้านนานาชนิด

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2530 : 41) ได้แยกเครื่องมือของการประชาสัมพันธ์ออกเป็น 11 ประเภท ได้แก่

1. ลมปาก
2. เอกสาร
3. หนังสือพิมพ์
4. ภาพโฆษณา
5. ภาพ
6. ภาพยนตร์
7. การให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์
8. วิทยุกระจายเสียง
9. วิทยุโทรทัศน์
10. ปาฐกถา
11. การแสดงพิพิธภัณฑ์

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ในการแถลงเรื่องราวต่างๆ ในงานประชาสัมพันธ์ จำเป็นต้องใช้สื่อ เป็นเครื่องถ่ายทอด มิฉะนั้นแล้ว อาจจะปฏิบัติงานไม่ได้ผลอย่างกว้างขวาง และจะต้องมีการเลือกใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ ซึ่งหากนำมาใช้ได้อย่างถูกต้องตรงกับเป้าหมายที่ต้องการแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีอย่างมากต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการและกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ม.ร.ว.สุรวัช ศรีวัช (2532 : 107) ได้กล่าวว่า วิธีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีมากมายหลายวิธี แล้วแต่ผู้บริหารจะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับทรัพยากรและเวลา วิธีที่สำคัญมีดังนี้

1. จัดตั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเพื่อรับผิดชอบกิจการประชาสัมพันธ์โดยตรง
2. จัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อจัดร่วมกับชุมชน เช่น การแสดงของนักเรียน การแข่งขันกีฬา การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น
3. จัดตั้งสมาคมครู ผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า ชมรม หรือกลุ่มอาชีพต่างๆ
4. จัดทำสิ่งพิมพ์และเอกสารต่างๆ เพื่อเผยแพร่กิจการของโรงเรียน
5. ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่างๆ เช่น เครื่องขยายเสียง หรือสไลด์ในการเสนอข่าวเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน
6. ประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เพื่อเผยแพร่กิจการของโรงเรียน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2534 : 135) ได้ให้แนวความคิดว่างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยวิธีการให้ครูไปร่วมกิจกรรมของชุมชนและเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาเยี่ยมโรงเรียนทั้งในเวลาปกติและเทศกาลต่างๆ
2. เชิญประชาชนที่เป็นผู้นำของชุมชนมาเป็นคณะกรรมการศึกษา หรือเป็นคณะที่ปรึกษาของโรงเรียน
3. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู และจัดกิจกรรมของสมาคมตามสมควร
4. สนับสนุนให้จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า และการจัดกิจกรรมของสมาคม

5. จัดตั้งแผนกประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนและมีกิจกรรมของแผนกตามสมควร เช่น จัดทำหนังสือพิมพ์โรงเรียนหรือจัดทำจดหมายข่าว เพื่อส่งข่าวไปยังผู้ปกครองของนักเรียน และส่งข่าวไปยังสื่อมวลชน เพื่อแจ้งให้ทราบ หรือเพื่อแถลงข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียน

ภิญโญ สาธร (2526 : 316) ได้กล่าวไว้ว่า งานประชาสัมพันธ์ที่สำคัญซึ่งฝ่ายโรงเรียนควรมีหลายประเภท

1. สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ครู โดยอาศัยแผนกประชาสัมพันธ์โรงเรียนประสานงาน

2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และครู

3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครูกับผู้ปกครองของนักเรียนให้เกิดขึ้น

4. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู ให้เป็นศูนย์ประสานงานไมตรีสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครู

5. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนหรือประชาชนทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น คือ พยายามให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นกิจกรรมทั่วไป กิจกรรมศาสนา และกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น

6. จัดตั้งคณะกรรมการประชาชนขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนในด้านต่างๆ

7. จัดตั้งสมาคมต่างๆ ของชุมชนขึ้นตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยให้โรงเรียนเป็นที่ตั้งสมาคมเหล่านั้น

8. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมเกี่ยวกับการศึกษา สมาคมเกี่ยวกับครู และสมาคมเกี่ยวกับกิจกรรมหย่อนใจต่างๆ สำหรับประชาชน

9. จัดสิ่งต่อไปนี้ ให้กลายเป็นสื่อไมตรีสัมพันธ์กับประชาชน คือ

ก. กิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน

ข. สิ่งพิมพ์และเอกสารต่างๆ ของโรงเรียน

ค. สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์

ง. กิจกรรมและบริการพิเศษต่างๆ ของโรงเรียน

10. จัดรายการต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งในด้านการศึกษา การอาชีพ และการหย่อนใจให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมมาร่วมรับประโยชน์โดยตรงบ้างตามสมควร

เอกชัย กี่สุขพันธุ์ (2527 : 217) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ อันเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้ดังนี้

1. สิ่งพิมพ์เผยแพร่ สิ่งพิมพ์ต่างๆ นับว่าเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถส่งถึงผู้รับได้โดยตรง สิ่งพิมพ์ต่างๆ ในโรงเรียนอาจจัดให้มีได้ดังนี้

- 1.1 รายงานประจำปี
- 1.2 คู่มือต่างๆ ได้แก่ คู่มือนักเรียน คู่มือผู้ปกครอง หรือคู่มืออาจารย์
- 1.3 วารสาร จุลสาร หรือเอกสารร่างภายใน
- 1.4 หนังสืออนุสรณ์
2. การจัดนิทรรศการ
3. การจัดทัศนศึกษา
4. การจัดงานประเพณีต่างๆ ร่วมกับชุมชน
5. การจัดงานวันคืนสู่เหย้า
6. การประชุมผู้ปกครองและครู
7. การเยี่ยมเยียนผู้ปกครองตามบ้าน
8. กิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ของนักเรียน

นอกจากนั้นแล้ว หวน พิณภูพันธ์ (2529 : 91) ได้กล่าวถึง วิธีการและ กิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ไว้ว่า

1. จัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ควรเป็นข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน ข่าวเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักสูตรใหม่ ข่าวเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียนและข่าวอื่นๆ ที่ชุมชนควรทราบ หรือ ผู้ปกครอง

นักเรียนควรรทราบ เพราะสิ่งพิมพ์เหล่านี้ทางโรงเรียนจะแจกไปยังประชาชนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชนเป็นสำคัญ

2. จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน เพื่อตอบคำถามและให้ความสะดวกแก่ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนที่มาติดต่อโรงเรียน

3. จัดเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชน เช่น เผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับการจัดงานของโรงเรียน การจัดกิจกรรมของโรงเรียน

4. ให้นักเรียนทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนจะได้ช่วยเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ปกครองและประชาชนทราบต่อไป

5. ให้นักเรียน อาจารย์ เจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรง และยามของโรงเรียนได้ทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้องด้วย

6. ครูใหญ่และคณะครูออกประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง เช่น การออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองหรือประชาชนตามบ้าน การไปร่วมงานหรือร่วมกิจกรรมในชุมชน มักจะพบปะผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชน ก็ควรถือโอกาสแจ้งข่าวของโรงเรียนไปด้วย

7. รับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชน ซึ่งอาจจะเป็นข้อข้องใจ ข้อเสนอแนะ ข้อบกพร่องของการดำเนินงานภายในโรงเรียน แล้วนำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน หรือทำความเข้าใจอันถูกต้อง เพื่อจะได้สร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน

8. เชิญผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนมาชมนิทรรศการหรือกิจการของโรงเรียนหรือเชิญมาฟังการบรรยายเรื่องที่น่าสนใจ

9. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง และครู สมาคมศิษย์เก่า แล้วเชิญผู้ปกครองของนักเรียนและศิษย์เก่าเป็นสมาชิก มีการเชิญประชุม จัดกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

วิจิตร อวระกุล (2534 : 81) ได้กล่าวถึงงานและกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรดำเนินการ ไว้ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน โดยอาศัยวารสารภายใน การประชุมชี้แจง การประกาศ จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กีฬา สังสรรค์ ฯลฯ

2. สร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนอื่นๆ ในระหว่างครูทุกระดับรวมทั้งกับนักเรียนให้มีความสัมพันธ์ที่ดีอยู่เสมอและทุกคน

3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างภารกิจการดำเนินการของโรงเรียน ครูกับผู้ปกครองของนักเรียนให้เกิดขึ้นโดยตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้นเพื่อเป็นสิ่งเชื่อมและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

4. ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อจัดกิจกรรมทั่วไป ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องการศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี หรือพยายามให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือ หากชุมชนนั้นจัดขึ้นหรือร้องขอความช่วยเหลือ

5. จัดตั้งสมาคม ชมรม สโมสร ที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และจะต้องเอาใจใส่การดำเนินงานของสมาคมเหล่านี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วย เช่น สมาคมครู สมาคมศิษย์เก่า ชุมชนที่เกี่ยวกับการศึกษา

6. ให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้สถานที่ของโรงเรียนบ้างตามสมควร เช่น ห้องประชุม สนามกีฬา บริเวณที่พักผ่อนนั่งเล่นตามสนามหญ้า สระว่ายน้ำ หรือให้ยืมเครื่องมือเครื่องมือบางอย่างจัดกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมของชุมชน อบต. เกอ จังหวัด อ่างน้ำให้มีลักษณะตระหนี่ หวงแหน ในเรื่องสถานที่ เครื่องมือเครื่องมือที่พอจะเอื้อให้ได้

7. ใช้ทรัพยากรของโรงเรียนที่มีอยู่ให้สนับสนุนความสัมพันธ์กับชุมชน

ก. ใช้กิจกรรมของครู นักเรียน เสริมสนับสนุนกิจกรรมส่วนรวม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การรักษาความสะอาดปลอดภัย ฯลฯ

ข. สิ่งพิมพ์และวารสารต่างๆ บทความต้องไม่ทำลายความสามัคคี แต่ช่วยเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และราบรื่นยิ่งขึ้น

ค. อุปกรณ์กีฬา โสตทัศน สนาม บริเวณ ฯลฯ ให้มีโอกาสได้ใช้เพื่อความสามัคคีและความสัมพันธ์

ง. กิจกรรมหรือบริการต่างๆ ที่โรงเรียนสามารถซื้อ เอื้อเพื่อให้ได้

8. จัดกิจกรรมหรืองานต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาหรือเชิญชวนให้เข้ามาร่วม หรือรับประโยชน์โดยตรงบ้าง เช่น การเชิญชวนตั้งบาตรปีใหม่ งานวันเรียงประเพณี ฯลฯ เป็นโอกาสให้ครู นักเรียน ประชาชนได้พบกัน สัมพันธ์กันดีขึ้น

9. จัดตั้งผู้มีความรู้ประสบการณ์ในชุมชน เป็นที่ปรึกษา หรือกรรมการอุปถัมภ์ กรรมการการศึกษาของโรงเรียนอาจจะให้เป็นคณะกรรมการต่างๆ ของโรงเรียนก็ได้ โดยคัดเลือกจากชุมชนนั้นๆ

10. จัดตั้งกลุ่มที่เป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับชุมชน เช่น

- ก. กลุ่มเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เช่น กลุ่มอาสาต่างๆ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มกลีกร กลุ่มคนหนุ่มสาวบำเพ็ญประโยชน์
- ข. กลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น กลุ่มพ่อค้า แม่ค้า คหบดี สหกรณ์ ฯลฯ
- ค. กลุ่มกีฬา กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน กลุ่มสวัสดิการ
- ง. กลุ่มเกี่ยวกับความรักชาติ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีป้องกันภัยของชุมชน และประเทศชาติ เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้ว ยังได้กล่าวถึงกิจกรรมประชาสัมพันธที่โรงเรียนอาจทำได้ ได้แก่

1. ยกย่องการทำความดีไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน นักการภารโรง ยาม เจ้าหน้าที่ ฯลฯ เมื่อทำความดีต้องประกาศ เผยแพร่ ยกย่องให้เป็นที่ยอมรับตามความเหมาะสม จึงจะเป็นสิ่งจูงใจให้คนทำแต่ความดี กิจกรรมที่เป็นความดีมีหลายอย่าง เช่น ด้านการเรียนของนักเรียน การกีฬา การเชียร์ ความประพฤติ ความมีประสิทธิภาพ ความก้าวหน้าที่คนแข่งขันกันทำความดีโดยทั่วหน้ากัน

2. การแข่งขันประกวดต่างๆ เช่น การรักษาความสะอาดเรียบร้อย ความประพฤติ กองเชียร์ การโต้วาที การสอน การเรียน การทำงาน ฯลฯ

3. การแสดงทางวันเรียงสนุกสนาน การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น นิทรรศการ การสาธิต จัดการแสดงละคร ดนตรี นอกจากนั้นจะได้ผลงานทางด้านความรักใคร่สามัคคียังเป็นการฝึกทางการเป็นผู้นำ และได้ประยุกต์วิชาการกับการปฏิบัติจริงให้ได้ผลดียิ่งขึ้นด้วย

4. การจัดงานทางด้านสังคม เช่น การจัดงานรื่นเริงประจำปีของโรงเรียน หรือของชุมชน โดยมีแขกภายนอกมาร่วมด้วย เช่น ผู้ปกครอง ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง พ่อค้าคหบดี หรืออาจเป็นงานจัดหารายได้เพื่อการกุศล หรือ การสงเคราะห์ มีการฟ้อนรำ ลิลาศ รำวง การแสดงอื่นๆ เป็นต้น

5. จัดทัศนศึกษา โรงเรียนควรจัดปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวาง เกิดความสามัคคีรักใคร่ปรองดอง มีความเข้าใจกันดีขึ้น เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศอันจำเจภายในห้องเรียน นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสของนักเรียนบางคนที่ไม่มีโอกาสหรือฐานะที่จะไปทัศนศึกษาได้ ได้มีโอกาสไปเที่ยวเปิดหูเปิดตาบ้างตามสมควร แต่อย่าให้เป็นกิจกรรมหารายได้หรือทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเดือดร้อน

6. ออกวารสารของโรงเรียนและของนักเรียนเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนและครู แสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพและเหมาะสม เป็นการช่วยส่งเสริมชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียน และช่วยการประชาสัมพันธ์ได้อย่างมากแต่ควรระมัดระวังการใช้สำนวนเสียดสี คำทอ หยาบคาย ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรม ประเพณีและเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีของการเขียน ผู้บริหารควรดูแลให้อยู่ในกรอบอันดีงาม

7. จัดให้มีสโมสรชุมนุมต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนความสัมพันธ์ และให้ความรู้การปฏิบัติ เพื่อเสริมการศึกษาในชั้นเรียนไปด้วย เช่น ชุมนุมพุทธศาสน์ วัฒนธรรมไทย วรรณคดี สโมสร ชุมนุมกีฬา ชุมนุมดนตรี เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แต่ต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด อย่านักชุมนุมเหล่านี้เป็นเครื่องมือของวัตถุประสงค์อย่างอื่น

8. การประชุมครู นักเรียน ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงเป็นประจำ อาจจะเป็นเดือนและครั้งตามความเหมาะสม ควรเป็นเรื่องชี้แจงทำความเข้าใจ เรื่องกฎระเบียบ ความจำเป็นหรือการแก้ไขข้อขัดข้อง ปัญหาต่างๆ เพื่อขจัดการ ขุขบนิินทา ขวลือต่างๆ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่ควรให้มีเรื่องประกาศ คำสั่งหรือเรื่องทางราชการมากนัก อาจจัดเป็นปาฐกถา การบรรยายเรื่องจรรยาบรรณโดยผู้ทรงคุณวุฒิบ้างเป็นครั้งคราว

9. พิธีรับประกาศนียบัตร โรงเรียนควรจัดให้เป็นพิธีสำคัญหรือเป็นประเพณี เพื่อให้นักเรียนผู้รับภูมิใจ และเป็นเครื่องส่งเสริม สร้างความมั่นใจ บำรุงน้ำใจของนักเรียนปัจจุบันด้วย ในพิธีนี้ควรจะรวมการให้รางวัลเรียนดี รางวัลความสามารถ เกียรติบัตร และเป็นการให้ประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาปีสุดท้ายของโรงเรียน อย่างให้ไปพร้อมกับแผนกทะเบียน หรือมีความรู้สึกว่าเป็นประกาศนียบัตรชั้นธรรมดาก็ได้ แต่สิ่งนี้จะมีความหมายมากสำหรับผู้รับจึงทำสิ่งเหล่านี้ให้เป็นความภูมิใจ มีความหมายและความสำคัญ

10. การตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อให้โรงเรียนได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง ให้ครูได้ทราบว่าเด็กอยู่บ้านมีความประพฤติอย่างไร มีปัญหาอะไรกับผู้ปกครองทราบว่าเด็กอยู่ที่โรงเรียนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรที่จะต้องช่วยกันแก้ไข ให้เด็กดีขึ้นบ้าง นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้ปกครองได้มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ปัญหาของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการที่จะปรับปรุงการศึกษา เป็นการสร้างความร่วมมือร่วมใจ ความคิดและทัศนคติของชุมชน ในการวางนโยบาย ปรึกษาหารือที่จะช่วยให้การศึกษาของท้องถิ่นเจริญก้าวหน้าขึ้น

ขุนทอง ภูผาเดือน (2527, อ้างถึงใน มงคล เดชวรรณ, 2534 : 30) ได้เสนอแนะวิธีการที่จะทำให้การประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น คือ

1. เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมรู้เห็นในกิจการของทางโรงเรียนตามโอกาสที่สมควร
2. ให้ครูออกไปพบปะผู้ปกครองนักเรียนถึงบ้าน
3. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ครู อาจารย์และโรงเรียน
4. การให้เกียรติและยกย่องผู้ที่มีอุปการะคุณแก่โรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป

5. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือบุคคลในท้องถิ่น โดยการทำโรงเรียนส่งนักเรียน ครู เข้าไปช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนทั้งที่เป็นกิจกรรมทั่วไป กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางวิชาการ หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

6. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ครู และโรงเรียน โดยการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น เพื่อให้ความคิดเห็นในการดำเนินงานของโรงเรียนในด้านต่างๆ ของโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. การจัดโปรแกรมของโรงเรียนทั้งด้านการศึกษา การอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจให้ประชาชนสามารถเข้ามาร่วมรับประโยชน์บ้างตามสมควร ฯลฯ

สรุปได้ว่า วิธีการและกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นกระบวนการที่สำคัญในการติดต่อ และสื่อสาร เป็นการลงมือปฏิบัติเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจเผยแพร่ข่าวสาร และข้อเท็จจริงต่างๆ ไปสู่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานโรงเรียน ตลอดจนสร้างความเชื่อถือให้ปรากฏ ซึ่งจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน สถานการณ์ เวลา สถานที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2530 : 3) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ประกอบด้วย

1. ความสัมพันธ์ของบุคคลแต่ละบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา ได้แก่
 - 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครู ครูต่อครู ครูต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ คณงาน ภารโรง
 - 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน
 - 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูและโรงเรียน
 - 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับครู และโรงเรียน
2. ความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคล
 - 2.1 ความสัมพันธ์กับสมาคมผู้ปกครองและครูกับโรงเรียน
 - 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการการศึกษากับโรงเรียน
 - 2.3 ความสัมพันธ์กับสมาคมต่างๆ ในชุมชนหรือกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน
 - 2.4 ความสัมพันธ์กับสมาคมทางวิชาชีพครูกับโรงเรียน
3. เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์และช่องทางต่างๆ ในการสร้างการประชาสัมพันธ์
 - 3.1 กิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน
 - 3.2 สิ่งพิมพ์และเอกสารต่างๆ ของโรงเรียน
 - 3.3 การให้ข่าว ออกข่าว แก่หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์
 - 3.4 การใช้สื่อสารเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ เช่น การจัดนิทรรศการ การฉายสไลด์ ภาพยนตร์ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง
 - 3.5 กิจกรรมในโอกาสพิเศษ และบริการพิเศษต่างๆ ของโรงเรียน เช่น วันครบรอบการจัดตั้งโรงเรียน วันสำคัญของชาติ ศาสนา บริการการใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ประกอบงานมงคล บริการด้านเครื่องมือ อาคารสถานที่ เพื่อประกอบกิจกรรมทางสังคมของชุมชน

จากองค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์ดังกล่าว นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2530 : 4) ยังได้กล่าวถึงวิธีการปฏิบัติและกิจกรรมที่พึงระลึกในการจัดประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรประเภทและระดับต่างๆ ภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะบุคคลเหล่านี้ จะมีส่วนในการสร้างประชาคมของชุมชน ที่มีต่อโรงเรียนชุมชน จะมีทัศนคติที่ดีหรือเลวต่อโรงเรียนขึ้นอยู่กับภาระการกระทำของบุคลากรภายในโรงเรียน และเราจะทำอย่างไรที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้เป็นตัวกลางที่จะอธิบายนโยบายการทำงานทางด้านการศึกษาของโรงเรียนในทางที่ดี ให้ประชาชนได้ทราบ

ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวด หรือหัวหน้าสายวิชา ครู พนักงานเจ้าหน้าที่ เสมียน คนงาน ภารโรง ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนในชุมชน ในชีวิตประจำวันจะต้องพบและเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ตลอดจนองค์กร และสถาบันต่างๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี วัด สมาคมบาล เทศบาล นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอและจังหวัด ฯลฯ ถ้าบุคลากรของโรงเรียนมีขวัญดี มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนของตนย่อมถ่ายทอดเรื่องราวในทางที่ดีของโรงเรียนให้ชุมชนฟัง และถ้าในทางตรงกันข้าม ถ้าเกิดความขัดแย้ง แดกความสามัคคี ไม่ร่วมมือ ขวัญเสีย ก็จะทำให้กล่าวในทางร้ายของโรงเรียนไปสู่ชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องสร้างและกระทำในสิ่งต่อไปนี้

- 1.1 สร้างความรู้สึกให้เหมือนเพื่อนร่วมงาน
- 1.2 สร้างให้เกิดความจงรักภักดี ความสามัคคีกลมเกลียว
- 1.3 การแบ่งงานการสอนและการปฏิบัติพิเศษอื่นๆ ให้ยุติธรรม และเสมอภาค
- 1.4 ป้องกันการแบ่งแยก และแตกแยกเป็นกลุ่มย่อยขึ้นในโรงเรียน
- 1.5 วางขอบเขตงานและหน้าที่การงานให้ชัดเจนว่าใครมีหน้าที่อะไร
- 1.6 ให้เกียรติและยอมรับนับถือเห็นความสำคัญของงานซึ่งกันและกัน ไม่ดูถูกเหยียดหยาม

- 1.7 ช่วยขจัดปัดเป่าปัญหาทางเศรษฐกิจและความเดือดร้อนอื่นๆ
ถ้าปฏิบัติได้
- 1.8 ระวังการปฏิบัติที่ผิดจรรยาบรรณ เช่น นินทาว่าร้ายกันใน
หมู่บุคลากร
- 1.9 จัดระบบการสื่อสารที่ดีให้ได้ทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นใน
โรงเรียนอย่างทั่วถึง
- 1.10 จัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันเป็นครั้งคราวตามโอกาสที่
เหมาะสม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และศิษย์เก่า

นักเรียน ศิษย์เก่าและสมาคมศิษย์เก่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะประชาสัมพันธ์
โรงเรียนให้กับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทราบถึง เหตุการณ์ ทั้งด้านดีและด้านเสีย
ของโรงเรียน โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนจากศิษย์เก่า ผู้ปกครองและชุมชนมาก
น้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับพฤติกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนปฏิบัติต่อนักเรียนและศิษย์เก่าที่
จบไปแล้ว ชุมชนจะพิจารณาโรงเรียนว่าดีหรือไม่ก็โดยฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของ
นักเรียนที่กำลังเรียน และที่จบไปแล้ว เรื่องที่เด็กจะพูดก็มีเรื่องเกี่ยวกับตัวครู
การให้การบ้านของครู การปฏิบัติตนของครูในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ครูและ
ระเบียบต่างๆ ของโรงเรียน ประสบการณ์ของนักเรียน ที่ได้รู้จักครูใหญ่กับพนักงาน
ในสำนักงาน พยาบาลโรงเรียน ห้องอาหาร คนงานภารโรงและคนขับรถ ฯลฯ
และสิ่งเหล่านี้ก็จะประทับใจ และฝังอยู่ในความรู้สึกของเด็กเมื่อเขาได้จบไปจาก
โรงเรียนแล้ว ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสำรวจและแก้ไขสิ่ง
ต่างๆ ต่อไปนี้ให้ได้ เพื่อที่จะได้ทำให้เด็กเหล่านี้ได้เกิดความรักใคร่โรงเรียนและ
ช่วยประชาสัมพันธ์ โรงเรียนไปในทางที่ดี

บุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อแนวความคิดและความรู้สึกของนักเรียน
ต่อโรงเรียน เด็กนักเรียนมักจะชอบครูที่มีรูปร่างดี เสียงไพเราะ รื่นหู เข้าอกเข้าใจ
มีความรู้สึกเป็นมิตร ยุติธรรม ไม่ดูหมิ่นดูแคลน เข้าใจปัญหาความต้องการของเด็ก
มีอารมณ์ขัน แต่มีใจว่าจะหน่วงเหนี่ยวเวลา และละเลยหน้าที่การสอน สุภาพต่อเด็ก
สามารถควบคุมตนเองได้ เมื่อเด็กอยากลองดี เด็กจะให้ความเคารพนับถือ และ
ร่วมมือกับครูที่ให้ความช่วยเหลือเขาในด้านการศึกษา ที่เขาประสบความสำเร็จ

การปฏิบัติคนที่สม่ำเสมอของครูในสิ่งเหล่านี้ จะทำให้เด็กรักโรงเรียนและพูดในสิ่งที่
ดีของครูและโรงเรียน ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ

การปฏิบัติและการใช้อำนาจของครูต่อนักเรียน นอกจากบุคลิกภาพ
ของครูที่มีต่ออิทธิพลความสัมพันธ์ของเด็กกับครูแล้ว การปฏิบัติและการใช้อำนาจ
ของครูก็อาจเป็นเครื่องสร้างความสัมพันธ์หรือทำลายความสัมพันธ์ของครูกับเด็กได้
โดยพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. ให้การยอมรับนับถือต่อบุคลิกภาพของเด็กทุกคนเหมือนกัน
2. ระมัดระวังในปัญหาส่วนตัวและปัญหาทางวิชาชีพของครูอย่าง
รัดกุม
3. ระวังอย่าให้เกิดความลำเอียง
4. การลงโทษทางความประพฤติและวินัยนักเรียนทำให้เหมาะสม
5. เตรียมการสอนอย่างดี
6. ใช้วิธีการสอนให้เหมาะสม
7. ระวังเรื่องประเด็นความขัดแย้งเป็นกรณี
8. ให้การบ้านอย่างเหมาะสม
9. การให้คะแนนอย่างถูกต้องและเหมาะสม
10. จัดการสอบให้ถูกต้อง ตามเวลาและเนื้อหาที่จะสอบ
11. ระวังเรื่องการให้เด็กตกหรือเด็กได้พิจารณาด้วยความ
ถูกต้องและยุติธรรม

ระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ปัญหาที่เกิดจากระเบียบกฎเกณฑ์ของ
โรงเรียนต่อเด็กเป็นอีกปัญหาหนึ่ง ที่อาจทำให้ความสัมพันธ์ของผู้บริหาร ครู และ
โรงเรียนต่อชุมชนสลายลงได้ ก่อนที่กฎเกณฑ์ระเบียบจะประกาศใช้ ควรจะศึกษาว่า
จะขัดกับธรรมเนียมประเพณีและความนิยมของชุมชนนั้นหรือไม่ ควรจะมีการหยั่งเสียง
และเมื่อสร้างขึ้นมาแล้ว ควรจะพิมพ์เผยแพร่ หรือส่งให้ผู้ปกครองทราบ การ
เปลี่ยนแปลงกฎระเบียบก็ควรกระทำอย่างมั่นคงและยุติธรรม เช่น ระเบียบการ
สอบคัดเลือกเข้า ทุกคนก็ควรต้องสอบเสมอภาคกัน เป็นต้น ระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่
ควรแจ้งให้นักเรียนเก่าได้ทราบด้วย เพราะอาจเกิดการเข้าใจผิด นักเรียนเก่า
อาจจะไปคุยกับนักเรียนปัจจุบัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดกันได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับครูและโรงเรียน

3.1 ติดตามความก้าวหน้าเคลื่อนไหวของศิษย์เก่า

3.2 เมื่อศิษย์เก่ามาขอความช่วยเหลือทางโรงเรียน ควรอำนวยความสะดวก เช่น ขอใบสุทธิ ใบรับรอง

3.3 ให้โอกาสศิษย์เก่า มาจัดงานชุมนุมที่โรงเรียน

3.4 เชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จมาสนทนากับครูหรือนักเรียน

3.5 เมื่อมีงานหรือกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนก็เชิญศิษย์เก่ามาร่วม

3.6 ศึกษารูปถ่ายศิษย์เก่าของโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้า

ในหน้าที่การงาน ให้ให้นักเรียนปัจจุบันได้ทราบและยึดถือเป็นแบบอย่าง

3.7 ครูใหญ่หรือครู หาโอกาสเยี่ยมเยียนศิษย์เก่าบ้าง เมื่อมีโอกาส

3.8 ให้ความช่วยเหลือในด้านการแก้ปัญหา เมื่อได้รับการขอร้อง

จากศิษย์เก่า

3.9 สนับสนุนให้จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าขึ้น

3.10 ชักจูงให้มาหาความรู้เพิ่มเติม ถ้าโรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพ

3.11 ส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ทราบเป็นประจำ

ถ้ามีงบประมาณทำได้

4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูและโรงเรียน

ขจัดอุปสรรคในการร่วมมือของผู้ปกครองโดย

1. สร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

2. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ปกครองในอาชีพต่าง ไม่ดูถูกเหยียดหยาม

ผู้ปกครองยากจน

3. ให้ทราบนโยบายและระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนอย่างชัดเจน

4. จัดบริการด้านสวัสดิการนักเรียนให้ดี

กิจกรรมที่ควรดำเนินการในด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

4.1 ครูออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส

4.2 รายงานความก้าวหน้าทางการศึกษาของนักเรียนให้

ผู้ปกครองทราบ แจ้งเรื่องทางที่ดีให้ทราบบ้าง ไม่ใช่แจ้งแต่ปัญหาความเลวร้ายของ

นักเรียน

- 4.3 เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมเยียนโรงเรียนในโอกาสที่มีกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนและโรงเรียน จัดที่นั่งให้เหมาะสม
- 4.4 จัดการประชุมผู้ปกครองในโอกาสอันควรเป็นครั้งคราว
- 4.5 ส่งข่าวสาร จดหมายข่าว แจ้งความเคลื่อนไหวก้าวหน้าหรือเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนให้ทราบ
- 4.6 จัดนิทรรศการผลงานของนักเรียนและเชิญผู้ปกครองมาเยี่ยม
- 4.7 เชิญผู้ปกครองที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่เด็ก
- 4.8 เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมเยียนกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เช่น กีฬา ละคร หรือดนตรี
- 4.9 จัดให้มีวัน "คุยกับคุณครู" โดยเชิญผู้ปกครองมาสนทนากับครูประจำชั้นอย่างน้อยเดือนละครั้ง
- 4.10 ผลักดันให้เกิดสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น
5. ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับครูและโรงเรียน
- 5.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มาใช้บริการของโรงเรียน เช่น บริเวณสถานที่จัดงานมงคลต่างๆ ตามความเหมาะสม
- 5.2 สืบรวจความต้องการทางด้านการศึกษาของประชาชนเป็นครั้งคราว
- 5.3 เมื่อมีกิจกรรมของโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย โดยจัดที่นั่งให้กับประชาชนอยู่คนละข้างกับครูโดยเสมอหน้ากัน
- 5.4 เชิญประชาชนที่มีความสามารถในชุมชนมาให้ความรู้กับนักเรียนหรือพานักเรียนไปเยี่ยมเยียนโรงงาน สวนไร่ หรือสถานที่ทำงานที่จะเป็นโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาโดยตรง
- 5.5 ชักจูงให้มาร่วมงานเป็นกรรมการต่างๆ ในกิจกรรมของโรงเรียน
- 5.6 เปิดโอกาสให้ใช้บริเวณโรงเรียนแสดงผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตเพื่อเผยแพร่และจำหน่ายกันเองในราคาถูก
- 5.7 ครูและโรงเรียนร่วมกิจกรรมและพิธีการต่างๆ ของชุมชนในโอกาสสำคัญๆ

6. ความสัมพันธ์กับสมาคมผู้ปกครองและครูกับโรงเรียน
 - 6.1 อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ตั้งของสมาคม
 - 6.2 สนับสนุนให้ครูร่วมงานกับสมาคมให้มาก
 - 6.3 จัดให้มีการอภิปรายทางวิชาการ โดยให้สมาคมเป็นผู้จัด
 - 6.4 ให้สมาคมได้มีโอกาสช่วยเหลือในด้านสุขภาพของเด็ก
 - 6.5 ให้สมาคมได้จัดหาเงินทุนให้กับเด็กที่ยากจน ขัดสน แต่ความประพฤติดี
 - 6.6 มีการแข่งขันกีฬาระหว่างสมาชิกผู้ปกครองกับครู
 - 6.7 จัดให้มีการอภิปรายปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเด็กและการดำเนินงานบริหารของโรงเรียน
 - 6.8 จัดให้มีการช่วยเหลือกันในหมู่สมาชิก เช่น การจำหน่ายสินค้าในราคาถูก เป็นต้น
 - 6.9 เชิญสมาชิกสมาคมเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนและของโรงเรียน
 - 6.10 ให้สมาคมมีบทบาทในด้านการจัดสอนวิชาชีพหรืองานศิลปวัฒนธรรมในโรงเรียน
7. ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการศึกษากับโรงเรียน
 - 7.1 ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียน
 - 7.2 ให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนงานของโรงเรียน
 - 7.3 สนับสนุนให้หาทางช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการเงิน
 - 7.4 เคารพในความคิดเห็นที่มีเหตุผลและจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของคณะกรรมการ
 - 7.5 เปิดโอกาสให้คณะกรรมการแสดงออกในงานสำคัญของโรงเรียน
8. ความสัมพันธ์กับสมาคมต่างๆ ในชุมชนหรือกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน

ผู้บริหารและครู จำเป็นต้องทราบและมีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับสมาคมต่างๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อหาทางดึงมาให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น สมาคมโรตารี ไลออนส์ ลูกเสือชาวบ้าน สภาค่าบลด การสร้างความเข้าใจกันควรเป็นกระบวนการสองทาง คือ โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนทางหนึ่งและในทางกลับกันโรงเรียนก็ให้บริการทางด้านอาคารสถานที่ และความร่วมมือช่วยเหลือบริการในกิจการของสมาคม

9. ความสัมพันธ์กับสมาคมทางวิชาชีพครู เช่น ครูสภา สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมคณิตศาสตร์ สมาคมครูวิทยาศาสตร์ สมาคมพลศึกษาสุขศึกษาและนันทนาการ ฯลฯ ความสัมพันธ์สร้างโดย

- 9.1 สนับสนุนให้ครูเป็นสมาชิกของสมาคม
- 9.2 ร่วมเป็นคณะกรรมการของสมาคม
- 9.3 รับวารสารของสมาคม
- 9.4 ร่วมการประชุมทางวิชาการของสมาคม
- 9.5 เขียนบทความให้กับสมาคม
- 9.6 ขอความร่วมมือในการจัดการอบรมจากสมาคมหรือเชิญวิทยากรจากสมาคมมาให้ความรู้กับครู
- 9.7 บริการสถานที่ในโอกาสที่สมาคมจะมาขอใช้กิจกรรม
- 9.8 ปรึกษาปัญหาการบริหารหรือการปฏิบัติงานกับสมาคม เป็นต้น

จากองค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนดังกล่าวเห็นได้ว่าการดำเนินงานของโรงเรียน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่โรงเรียนจะต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งที่เป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงาน สมาคมและชุมชน ซึ่ง วิวิธ ลภีรัตนกุล (2534 : 447) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปการประชาสัมพันธ์ อาจแบ่งตามลักษณะงานกว้างๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. การประชาสัมพันธ์ภายใน (Internal Public Relations) คือ การสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลภายในสถาบันเอง อันได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ บุคลากร เสมียน พนักงาน ลูกจ้าง รวมตลอดจนถึงนักการภารโรง คนขับรถภายในองค์การ สถาบัน ให้เกิดมีความรักใคร่กลมเกลียว สามัคคีในหมู่เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งด้านการเสริมสร้างขวัญ และความรักใคร่ผูกพัน จงรักภักดี (Loyalty) ต่อหน่วยงาน

การประชาสัมพันธ์ภายในจึงมีความสำคัญมาก การประชาสัมพันธ์ภายนอกองค์การสถาบันจะดีไปไม่ได้เลย หากการประชาสัมพันธ์ภายในองค์การสถาบันยังไร้ประสิทธิภาพ เพราะความสัมพันธ์อันดีภายในหน่วยงาน ยังเอื้ออำนวยให้การบริหารและการดำเนินงานขององค์การ สถาบันเป็นไปด้วยความราบรื่นคล่องตัว และมีประสิทธิภาพรวมทั้งการที่พนักงาน ลูกจ้าง บุคลากร ภายในสถาบันมีความเข้าใจนโยบายและการดำเนินงานของสถาบันเป็นอย่างดี ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพแก่การประชาสัมพันธ์ภายนอกด้วย

2. การประชาสัมพันธ์ภายนอก (External Public Relations) คือ การสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนภายนอกกลุ่มต่างๆ อันได้แก่ ประชาชนทั่วไปและประชาชนที่องค์การสถาบันเกี่ยวข้องกับ เช่น ผู้นำความคิด ผู้นำในท้องถิ่น รวมทั้งชุมชนละแวกใกล้เคียง เพื่อให้กลุ่มประชาชนเหล่านี้เกิดความรู้ความเข้าใจในตัวสถาบันและให้ความร่วมมือแก่สถาบันด้วยดี

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนมุ่งด้านความสัมพันธ์ของบุคคลทั้งแต่ละบุคคล และกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน การปฏิบัติตนต่อกันและกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นก็เพื่อความเข้าใจอันดี เชื่อถือ ศรัทธา มีความรักและผูกพันต่อโรงเรียน โดยการอาศัยเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์เป็นช่องทางสำหรับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

สะอาด พรหมน้อย (2523) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่ปฏิบัติจริงซึ่งโรงเรียนทำอยู่ในเกณฑ์มาก คือ ด้านความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียนและความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน สภาพที่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย คือ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพต่างๆ การใช้กิจกรรมนักเรียน และการบริการของโรงเรียน และการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน

อนะศักดิ์ รอดเมฆ (2527) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ทั้ง 6 ด้านในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 6 พบว่า

1. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน ที่โรงเรียนปฏิบัติออกมาให้เห็นตามความคิดเห็นรวมของประชากร 2 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก มี 2 ด้าน คือ กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและศิษย์เก่า กับการจัดกิจกรรมนักเรียน และบริการชุมชนของโรงเรียน

2. กิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้านอื่นๆ อีก 4 ด้านคือ

1) กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน

2) กิจกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน

3) กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพ

ความคิดเห็นรวมของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่าโรงเรียนได้มีการปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับน้อย

3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

มณฑา ลาเจียกหนู (2530) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ ตามทฤษฎีของผู้บริหาร และครูประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

อยู่ในระดับกลางในทุกด้าน ตั้งแต่การวางแผน บุคลากร งบประมาณ การดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียนและการประเมินผล ยกเว้นการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ภายนอก ซึ่งเกือบไม่มีการดำเนินการเลย หรือมีเฉพาะโรงเรียน ขนาดใหญ่เท่านั้น กับดำเนินการและการมีเจ้าหน้าที่ประเมินผลการประชาสัมพันธ์ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีน้อยมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพที่ครูประชาสัมพันธ์ โรงเรียนในระดับสูง ทุกด้าน ยกเว้นด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ภายนอก ที่ต้องการให้โรงเรียนดำเนินการในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ ยังพบว่าครู และผู้บริหาร มีความต้องการที่จะปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์มากที่สุดในด้านการ ประชาสัมพันธ์ภายนอกทั้งด้านการดำเนินการและจัดเจ้าหน้าที่ประเมินผลการ ประชาสัมพันธ์ ความเพียงพอของงบประมาณ และด้านการวางแผน

ปัญหาการจัดประชาสัมพันธ์มีอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แต่มีปัญหาคือ ครู และผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญสูงสุด ได้แก่ การที่ครูมีภาระงานมากจนไม่มี เวลาทำงานประชาสัมพันธ์ รองลงมา ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ได้แก่ ด้านบุคลากร ความชัดเจนของนโยบายและแผนงาน การได้รับความร่วมมือจากครู และหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนสื่อมวลชนในท้องถิ่น ปัญหาครู และครูใหญ่ขาดความสนใจเข้าไปในระบบการประชาสัมพันธ์ ทำให้ไม่สามารถเลือก วิธีการ และระบบประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม ขาดมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น

การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนขนาดต่างๆ พบว่า ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่มีสภาพ การปัญหาและความต้องการคล้ายกัน สภาพโดยรวมทั้งเขตการศึกษา 1 แต่แตกต่างกันไปในรายละเอียด ดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก แม้จะมีสภาพโดยรวมคล้ายคลึงกับ โรงเรียนขนาดอื่นๆ ในเขตการศึกษา 1 แต่มีสภาพการดำเนินการจริงมีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุดและมีค่าเฉลี่ยของระดับความคาดหวังสูงเท่าๆ กับโรงเรียนขนาดเล็ก และ ขนาดใหญ่ ทำให้มีความต้องการแก้ไขปรับปรุงการประชาสัมพันธ์มาก โดยเน้นใน ด้านการมีบุคลากรทางการประชาสัมพันธ์ ที่เหมาะสมกับหน้าที่และสามารถปฏิบัติ หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ การดำเนินการเผยแพร่ความรู้และผลงานรวมทั้งการ

ประชุมผู้ปกครอง ครู นักเรียนด้วย นอกจากนี้ยังมีปัญหาระดับสูงอีก ได้แก่ ด้านงบประมาณ การวางแผน การขาดบุคลากรที่มีความสามารถทางด้านการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางมีสภาพการดำเนินงานเหมือนส่วนรวมมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก และระดับความคาดหวังใกล้เคียงกับสภาพรวมมาก โดยมีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงทั้งหมด ยกเว้นการที่ครูมีภาระงานมากจนไม่สามารถทำงานประชาสัมพันธ์ได้ ซึ่งมีปัญหามาก

โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับสภาพโดยส่วนรวมทั้งเขตการศึกษา 1 แต่ค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อกระทงสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เกือบทุกข้อกระทงทั้งสภาพการดำเนินงานจริงและสภาพที่คาดหวัง ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมีเล็กน้อย คือ ในด้านการวางแผน ความเพียงพอของงบประมาณ ความสามารถของครูประชาสัมพันธ์ ความเป็นปัจจุบันของสื่อ และการประเมินผล

สุพัตรา ไม้แก้ว (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. การประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้

1. กิจกรรมของนักเรียนและกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่างๆ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่าสมาคมวิชาชีพต่างๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน

6. เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และช่องทางต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า
ปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

มงคล เดชวรรณ (2533) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานประชาสัมพันธ์
โรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัย
พบว่า ในปัจจุบันสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนของโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
ตั้งแต่ ด้านการวิจัย-การรับฟัง ด้านการวางแผน การตัดสินใจ ด้านการสื่อสาร-
การปฏิบัติ ด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าการตรวจวิเคราะห์
ติดตามข่าวลือทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางการศึกษาจากสื่อมวลชน การจัดทำมี
กล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็นจากครู-อาจารย์ นักเรียนและประชาชน อยู่ในระดับ
น้อย นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำเอกสารข่าวประจำวันเผยแพร่ต่อบุคคลทั้งภายในและ
ภายนอก การประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงการส่งภาพข่าวความเคลื่อนไหว
ทางการศึกษาเผยแพร่ทางสื่อมวลชน การจัดทำมีศูนย์รวมข่าวทั้งภายในและภาย
นอกโรงเรียน การจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน
สำหรับกระทรวงที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสถานี
โทรทัศน์

ปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับ
ปานกลางทุกด้าน ในรายละเอียดพบว่าการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์มีปัญหอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่าข้อที่เป็นปัญหาค่อนข้างมาก ได้แก่
การจัดทำสื่อวีดิโอแนะนำโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียง
การจัดทำเอกสารข่าวประจำวันเผยแพร่ต่อบุคคลภายในและภายนอก การจัดศูนย์
ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นสัดส่วน

ผลการวิจัยเมื่อ เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์
โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดต่างๆ กัน พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพ
การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ด้านการวางแผนการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก มีปัญหายุ่ง

ในระดับน้อย ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กมีสภาพและปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน แล้ว พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลาง ก็มีสภาพการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในทุกด้าน ส่วนทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ก็พบว่าโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ มีปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาน้อยกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในทุกด้าน จึงสรุปได้ว่า ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ที่มีต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

ยกสิทธิ์ วงศ์มันักิจการ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนอยู่ในระดับมากถึง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับ ดังนี้

1. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่าต่อครูและโรงเรียน
2. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน
3. กิจกรรมของนักเรียนและกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่างๆ
4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน

5. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมผู้ปกครอง และครู
สมาคมศิษย์เก่า สมาคมวิชาชีพต่างๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน

6. เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และช่องทางต่าง ในการประชาสัมพันธ์
โรงเรียน

2. ปัญหาการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การจัด
กิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

OLSON, WADE ROBERT (1990) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงาน
ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมและผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยม ใน 4 รัฐด้านตะวันตกกลาง โดยผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาในด้านประสิทธิผล
ของการปฏิบัติงานซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ระดับอำเภอ จำนวน 25 โรงเรียน
ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านกลุ่มโรงเรียน
มีเปอร์เซ็นต์สูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
มีอัตราเฉลี่ยด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติในลักษณะกลุ่มสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาและพบว่าสิ่งที่ก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติมากที่สุดคือ การประชุมผู้ปกครอง
ครู และการแจกคู่มือ ในขณะที่โรงเรียนใช้วิธีพิมพ์เอกสารของโรงเรียนใช้น้อยที่สุด
และยังพบว่าการประชาสัมพันธ์ ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ วิธีการเปิดบ้านให้ชม
(Open House) ซึ่งหมายถึง การจัดโครงการเยี่ยมโรงเรียน โดยเชิญผู้ปกครอง
เข้ามาชมกิจการของโรงเรียนในรอบปี ในขณะที่วิธีที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด ได้แก่
การตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ และการจัดรถประชาสัมพันธ์

ดังนั้น ในการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 ผู้วิจัยจึงใช้เอกสารและวรรณคดีดังกล่าวมา
เป็นแนวคิดในการวิจัย โดยใช้กรอบแนวพื้นฐานในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์
โรงเรียนของ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ใน 7 ด้าน คือ

3. ความเป็นอิสระของ BOA.

BOA. เป็นหน่วยงานของฝ่ายบริหาร แต่เป็นหน่วยงานอิสระไม่ขึ้นกับคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วยคณะบุคคลรับผิดชอบการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐในรูปของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (Audit Commission) และสำนักบริหารทั่วไป (General Executive Bureau) แม้ว่า BOA. จะเป็นหน่วยงานที่สังกัดฝ่ายบริหาร แต่ก็มีหลักประกันของความเป็นอิสระและเป็นกลางค่อนข้างมาก โดยพิจารณาจากข้อกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การจัดตั้ง⁵³

BOA. จัดตั้งโดยรัฐธรรมนูญ และมีพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน ค.ศ. 1947 ยืนยันให้ BOA. เป็นอิสระจากคณะรัฐมนตรี

3.2 การแต่งตั้งกรรมการและการดำรงตำแหน่ง⁵⁴

การแต่งตั้งประธานและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กระทำโดยคณะรัฐมนตรีทั้งนี้ต้องผ่านความเห็นชอบทั้งสองสภา ในกรณีที่จะวุฒิสภา (House of Conncillers) ไม่เห็นชอบกับการแต่งตั้งกรรมการ โดยที่สภาผู้แทนราษฎร (House of Representative) เห็นชอบแล้ว ให้ถือว่าความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรเป็นความเห็นชอบของทั้งสองสภามาตรา 67 วรรค 2 แห่งรัฐธรรมนูญ และได้รับการโปรดเกล้าฯ จากพระเจ้าจักรพรรดิ

กรรมการดำรงตำแหน่งคราวละ 7 ปี และมีสิทธิที่จะได้รับการแต่งตั้งกลับมาอีกสมัยหนึ่ง ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ กรรมการผู้สืบทอดตำแหน่งจะดำรงตำแหน่งตามวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการคนเดิม กรรมการจะเกษียณเมื่ออายุ 65 ปี และจะดำรงตำแหน่งอื่นในหน่วยราชการหรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกรัฐสภา (Diet) หรือสภาส่วนท้องถิ่น (Local assembly) ไม่ได้ ประธานกรรมการจะได้รับเลือกจากกรรมการด้วยกันเองโดยเสียงข้างมากของกรรมการ

⁵³รัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่น, มาตรา 90, และ The Board of Audit Law 1947, sec 1

⁵⁴The Board of Audit Law 1947, section 4, 5 and 9

3.3 อำนาจการถอดถอนกรรมการออกจากตำแหน่ง⁵⁵

การถอดถอนกรรมการออกจากตำแหน่งก่อนวาระ จะกระทำ ได้เมื่อกรรมการผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อื่นเนื่องมาจากอาการทางจิตหรือกระทำ ผิดต่อบุคคล (Corporal injury) หรือกระทำความผิดต่อหน้าที่ (Violation of duties) หรือเมื่อถูกตัดสินให้จำคุก หรือถูกลงโทษที่หนักกว่าโดยศาลอาญา (Criminal Court) การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการก่อนวาระต้องเป็นมติร่วม กันของรัฐสภา (Diet)

3.4 ความเป็นอิสระด้านบุคลากร

BOA. มีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารในด้านการบริหารงาน บุคคล สามารถกำหนดจำนวนข้าราชการในสำนักบริหารทั่วไปได้ตามความจำเป็น เงินเดือน ค่าตอบแทน และเงินสวัสดิการอื่น เป็นไปตามระเบียบของสำนักงาน ตรวจสอบเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินเห็นชอบ ส่วนเงินเดือนและค่า ตอบแทนของกรรมการเป็นไปตามกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา⁵⁶ ในปี ค.ศ. 1992 สำนักงานตรวจสอบเงินแผ่นดินมีบุคลากรจำนวน 1,240 นาย ร้อยละ 60 หรือประมาณ 700 คน เป็นผู้ตรวจสอบซึ่งจบปริญญาตรีถึงร้อยละ 85 มีความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ บัญชี กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และส่วนหนึ่งจบ จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ผู้บริหารของสำนักงานฯ มีความรู้สูงกว่าระดับ ปริญญาตรีถึง 170 นาย⁵⁷

BOA. มีศูนย์ฝึกอบรม (Office of Training) เป็นของ ตนเอง ข้าราชการบรรจุใหม่จะได้รับการฝึกอบรมด้านเทคนิคทุกคน และมีการจัด การฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเป็นประจำ

⁵⁵The Board of Audit Law 1947, section 6, 7 and 8

⁵⁶The Board of Audit Law 1947, section 11

⁵⁷The Board of Audit of Japan, Personnel and Appropriation, อ้างแล้ว, หน้า 6

1. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในโรงเรียน
2. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน
3. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า
4. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง
5. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพ
6. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน
7. กิจกรรมการวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย